

ZAKON O STOČNOJ HRANI U AUSTRIJI I U EU - DRŽAVNA KONTROLA STOČNE HRANE

LAW ON ANIMAL FEED IN AUSTRIA AND IN EU - STATE CONTROL OF ANIMAL FEED

H. Würzner

Stručni članak
UDK:636.084.4.
Primljeno: 15. lipanj 1996.

UVOD

Danom 01. siječnja 1995. Austrija je pristupila EU-u, pa je trebalo preuzeti sve propise, koji se odnose na stočnu hranu. Zbog toga su se već 1994. uz pomoć Zakona o stočnoj hrani u SR Njemačkoj, jako prilagodili propisi Austrije koji se odnose na stočnu hranu.

Za to prilagođavanje nadležan je pravni odjel u Saveznom Ministarstvu za poljoprivredu i šumarstvo, a ja također to osobno podupirem kao stručnjak za hranidbu životinja i za stočnu hranu. Od 1995. radim redovno kao predstavnik Austrije u stalnom Komitetu u Bruxellesu.

U tom Komitetu, kojim rukovodi g. Thibeaux (Europska Komisija, Gavna direkcija VI), donose se propisi za stočnu hranu, mijenjaju i utanačuju se dozvole za nove dodatke (aditive), pojašnjavaju se upiti itd.

Važni osnovni propisi EU za stočnu hranu

RL 70/524/EWG o aditivima u hranidbi životinja

RL 74/63/EWG o maksimalnom sadržaju neželjenih tvari u stočnoj hrani

RL 76/371/EWG za utvrđivanje zajedničkih postupaka kod uzorkovanja u svezi kontrole stočne hrane

RL 77/101/EWG o prometu pojedinih komponenta za hranidbu životinja

RL 79/373/EWG o prometu krmnih smjesa

RL 82/471/EWG o određenim proizvodima za hranidbu životinja

RL 82/475/EWG o kategorijama iskonskih proizvoda, koji se smiju koristiti za oznaku krmnih smjesa i hrane za domaće životinje

RL 91/357/EWG o kategorijama... za stoku...

RL 91/516/EWG popis zabranjenih osnovnih proizvoda

RL 92/87/EWG o najvažnijim osnovnim proizvodima za krmne smjese

RL 93/74/EWG o stočnoj hrani za specijalne hranidbene svrhe (dijetalna stočna hrana)

RL 93/113/EG o enzimima i mikroorganizmima u hranidbi životinja

RL 95/53/EWG sadrži osnovne propise za provedbu službene kontrole stočne hrane

U Austriji je sada na snazi Zakon o stočnoj hrani FMG 1993, Sav. Sl. list br. 905 (zakone odobrava parlament, narodno vijeće) i Uredba o stočnoj hrani iz 1994., Sl. list br. 273-275 od 12. travnja 1994. (Uredbe izdaje u Austriji resorni ministar)

Ciljevi Zakona o stočnoj hrani

1) Garancija za stočnu hranu, da je neškodljiva za životinje, ljude i okoliš

Sveuč. doc. dipl. ing. Dr. Herbert Würzner, Savezni ured i Centar za istraživanja u poljoprivredi, Beč, Austrija.

2) Zaštita kupca stočne hrane od patvorenih, krivo označenih, kao i izvedbama stočne hrane, koje dovode u bludnju

3) Zaštita kupca od prijevara i od tihe konkurencije.

Budući da više nema obveze, da se stočna hrana registrira, doneseni su propisi za neke prijave:

§ 13 FMG: Prijava stočne hrane i premiksa u slučaju uvoza iz inozemne carinske zone

§ 22 FMG: Obvezatna prijava za sve proizvođače stočne hrane i trgovce stočnom hranom

§ 18 FMG: Pogoni, koji proizvode stimulanse, antibiotike i slične aditive, moraju zato imati odobrenje i ispunjavati zato određene uvjete

§ 23 FMG: Obvezatno evidentiranje za pogone stočne hrane.

Najbitniji su dio Zakona o stočnoj hrani - Zabrane (§ 3. FMG)

1) Općenito je zabranjeno proizvoditi ili stavljati u promet stočnu hranu, koja:

a) kvalitetno negativno utječe na proizvedene stočne proizvode, naročito obzirom na škodljivost po ljudsko zdravlje

b) koja škodi zdravlju životinja

2) Posebno je zabranjena:

a) stočna hrana, koja sadrži aditive, koji nisu dozvoljeni

b) stočna hrana, koja sadrži aditive, koji ne odgovaraju propisanim uvjetima

c) stočna hrana, koja ukazuje na previsok sadržaj neželjenih supstanci

d) stočna hrana, koja sadrži zabranjene supstance

e) stočna hrana, koja je pokvarena ili znatno smanjene vrijednosti

f) stočna hrana, koja nije odgovarajuće označena.

Zakon sadrži razne ovlasti za ministra poljoprivrede, da izdaje uredbe i propise o higijeni za pogone stočne hrane, a po pitanju službene kontrole.

Uredba o stočnoj hrani

Uredba o stočnoj hrani sadrži detaljne propise o prometu stočne hrane i može se po potrebi stalno prilagođavati novim zahtjevima.

a) Tekst Uredbe

1. dio: opći propisi

2. dio: Pojedinačne vrste stočne hrane

§ 4. zahtjevi (Propisi)

§ 5. Pakiranje

§ 6, 7. Označavanje

§ 9. Tolerance

3. dio: Krmne smjese

§ 10. Zahtjevi (propisi)

§ 11. Sastav

§ 13. Označavanje

§ 14. Oznaka

§ 15. Sadržajne supstance (komponente) i sastav

§ 19. Tolerance

4. Dio: Dozvola i upotreba aditiva

§ 20. Dozvola aditiva i ograničavanje upotrebe

§ 21. Sadržaj aditiva u stočnoj hrani

§ 22. Označavanje stočne hrane s aditivima

§ 26. Tolerance

5. Dio: Predaja i signatura aditiva i premiksa

§ 27. Predaja i ograničenja upotrebe

§ 28. Označavanje aditiva

§ 29. Označavanje premiksa

6. Dio: Stočna hrana, koja sadrži neželjene i zabranjene tvari

§ 30. Maksimalni sadržaj neželjenih tvari

§ 31. Zabranjene tvari

B. Prilozi

Prilog I - Pojedinačni proizvodi stočne hrane

Prilog II - Dio A - Standardne vrste krmnih smjesa

Dio B - Označavanje krmnih smjesa

Dio C - Grupe pojedinačnih proizvoda

Dio D - Procjenbene jednadžbe (kalkulacije) za izračunavanje energetske sadržaja

Prilog III - Aditivi

Prilog IV - Neželjene tvari

Prilog V - Zabranjene tvari

Prilog VI - Stočna hrane za dijetalnu hranidbu

Obvezatni elementi za označavanje stočne hrane

1) Oznaka

Osnovna, dodatna ili mineralna stočna hrana za određenu vrstu životinja

2) Sadržajne supstance (točni navodi u prilogu D, Dio B) Osnovna ili dodatna sredstva za hranidbu životinja za svakovrsnu stoku: sirove bjelančevine, sirova mast, vlaknina i pepeo

za svinje: Lizin

za perad: Metionin

Minerali za hranidbu svih vrsta životinja. Kalcij, Fosfor i Natrij za preživače: Magnezij

3) Sastav:

Navod svih upotrebljenih komponenata ili navod grupa pojedinih komponenata prema prilogu II Dio C

4) Netto težina

5) Trajnost najmanje do:

6) Poziv na br. ili dan proizvodnje

7) Svrha korištenja i upute za pravilno korištenje

8) Ime i adresa odgovornih

9) Određeni aditivi

1. Antioksidanti

2. Bentonit-Montmorillonit, limunska kiselina

3. Boje

4. Konzervansi

5. Bakar

6. a) Stimulansi

b) Kokcidiostatici

c) Vitamin A, D i E

d) Mikroorganizmi i enzimi

Kod aditiva pod točkom 6., osim oznake, treba biti uvijek naveden i sadržaj djelatne tvari.

Dodatnose smiju označiti i druge komponente i aditivi, kao i drugi podaci.

Tolerance

Tolerance (=dozvoljena odstupanja od rezultata analize) za sirovine i krmne smjese sarže ukupnu tolerancu i domet dozvoljene pogreške kod postupka analize i uzimanja uzorka, kao i normalne oscilacije sadržaja sirovina.

Nasuprot tome treba tolerance kod navođenja (indikacije) aditiva, smatrati samo kao međuprostor kod proizvodnje, ovdje treba dodatno uzeti u obzir međuprostor za analize. Te tolerance vrijede samo za označavanje navedenih vrijednosti sadržaja, ali ne sa zakonom utvrđene maksimalne i minimalne sadržaje.

Tolerance za krmne smjese i pojedine sirovine, utvrđene su prema dotičnim propisima u čitavoj Europi.

O tolerancama kod aditiva, aktualno se vrše savjetovanja pri europskoj komisiji, zato još nema jedinstvenih propisa o tome. U Austriji, kao i u Njemačkoj se primijenjuju sljedeće tolerance za aditive:

1) do 0,5 jedinica mg, 1000 µg, 1000 IE - 40%
2) preko 0,5 do 1,0 jedinica - 0,2 jedinice
3) preko 1,0 do 50 jedinica - 20%
4) preko 50 do 100 jedinica - 10 jedinica
5) preko 100 do 500 jedinica - 10%
6) preko 500 do 1000 jedinica - 50 jedinica
7) preko 1000 jedinica - 5%

Kontrola stočne hrane

Do listopada 1995. nije postojao nikakav jedinstveni europski propis o provedbi službene kontrole stočne hrane. Pravilnikom 95/53/EG donesen je propis, prema kojemu moraju postupiti sve zemlje članice najkasnije do 30. travnja 1998. Zato Vijeće EU smatra potrebnim, da osnovne

smjernice za provedbu službene kontrole stočne hrane na razini zajednice, trebaju doprinijeti tome, da garantiraju ostvarenju ciljeva, koji su navedeni u Uvodu.

Postavljene smjernice moraju obuhvatiti sve proizvode, koji se koriste za hranidbu životinja u Zajednici.

Opći propisi

Kontrole trebaju vršiti redovne nadležne vlasti i to na način, koji garantira njihovu učinkovitost.

Kod prometa roba unutar Zajednice, trebalo bi vršiti kontrolu uglavnom na mjestu podrijetla (robe).

Stočna hrana iz Zajednice namijenjena izvozu, ne smije se izuzeti od ove kontrole.

Proizvodi iz trećih zemalja, moraju se podvrći kontroli točnosti i dokumentacije.

Osim toga treba vršiti "štih"-probe na ime kontrole robe. Ako se ispostavi, da proizvodi ne odgovaraju propisima, može se dati nalog za povrat. Međutim, nadležne vlasti mogu, uz precizne uvjete, zahtijevati i druge mjere:

- da se proizvodi unutar određenog roka usklade s propisima

- da se izvrši dekontaminacija ili odgovarajući postupak

- moguće je, da se odredi drugačija namjena proizvoda ili da se na neškodljiv način uklone.

Kada se ustanove prekršaji, zemlja kupac se povezuje sa zemljom prodavaocem i obavještavaju se o provedenim, odnosno neophodnim mjerama.

Ako se prigodom kontrole višekratno ustanove prekršaji, zemlja kupac o tome informira komisiju i ostale države članice. Transport proizvoda zbog (potrebnih) kontrola treba biti što je moguće manje usporen, te se ne smije ometati njihovo stavljanje u promet.

Osobe zadužene kontrolom, podliježu obvezi službene tajne. Ako se izvade uzorci u svrhu pretrage, moraju se za eventualne protucertifikate vaditi i čuvati službeno pečaćeni referentni uzorci.

Države članice sastavljaju popis svih laboratorija, koji trebaju vršiti analize. Ti laboratoriji moraju dokazati stanovitu kvalificiranost.

Uzimanje uzoraka i pretrage, moraju se vršiti prema službenim metodama. Ukoliko ne postoje postupci ili metode Zajednice, trebaju se vršiti prema međunarodnim standardima ili prema znanstveno priznatim propisima.

Države članice obvezatne su javiti Komisiji jednu godinu nakon stupanja na snagu ovoga Pravilnika (listopad 1996.) slijedeće:

- 1) naziv nadležne ustanove
- 2) naziv jednoga ili više laboratorija
- 3) u datom slučaju popis ulaznih mjesta, gdje će se vršiti kontrola uvoza iz trećih zemalja

Ove informacije i kasnije, izmjene, objavljuju se u Službenom listu EU.

Posebni propisi (sadašnja praksa u Austriji)

Službenu kontrolu stočne hrane vrše u Austriji 2 Savezna ureda u Linzu i u Beču.

Odjel za državnu kontrolu stočne hrane pri Institutu za stočnu hranu nadzire promet stočne hrane u Pokrajinama Beč, Niederösterreich, Burgenland i Steiermark (Štajerska) (Ist. Austrija).

U tu svrhu vanjski suradnici (kontrolni organi) u pogonima proizvodnje stočne hrane, vade uzorke koji se nakon toga pregledavaju u Institutu i drugdje.

Pod Referadu "Službena kontrola" spada organizacija i provedba naknadnog pregleda, vađenja uzoraka, ako je potrebno privremene zapljene itd. stočne hrane, gnojiva i sjemenske robe. Zato je potrebno dalekovidno planiranje, koordinacija i optimalizacija voznih ruta, da bi se osigurala efikasna kontrola. Točno provođenje uzimanja uzoraka, opisano je u Uredbi o uzimanju uzoraka stočne hrane. Uzorci koji stignu u dotičnu ustanovu, ispituju se zajedno s jednim uzorkom, koji je službeno označen, najprije vizuelno, a zatim, i formalno po pitanju njihove urednosti.

Nakon što se ustanove kontrolni parametri i nakon odgovarajuće pripreme, navedeni se uzorci šalju u odgovarajuće analitičke odjele.

Pri tome se vodi računa, da bude savršeno precizno izvedena razdioba uzoraka i njihova meljava. Ostali uzorci i plombirani duplikati uzorka, spremaju se na suhu i hladnu mjestu.

Nakon dobivenih rezultata pregleda, vrednuju se i u slučaju kršenja pravnih propisa o stočnoj hrani, kao i obzirom na kriterije o označavanju proizvoda, kao i njihovog sastava, izriče se reklamacija, odnosno podiže tužba kod kaznene

ustanove. Zadnjih je godina u Austriji uzeto i pregledano prosječno 1000 uzoraka.

Broj prijava kretao se oko 5-10%.

Iskustva prošlih godina su pokazala, da se svrshodnom kontrolom i utemeljenim reklamacijama i prijavama, mogu znatno poboljšati rezultati po pitanju pridržavanja pravnih propisa o stočnoj hrani u pojedinim pogonima.

SUMMARY

When Austria joined the European Union on January 1, 1995 all the regulations concerning animal feed had to be taken over. Already in 1994 the regulations in Austria concerning animal feed were adapted with the help of the law on animal feed in the Federal Republic of Germany. As a member of the European Union Austria has a permanent representative in the Committee in Brussels/European Commission - headquarters.